

Spreekbeurt over dyslexie

Hier vind je heel veel informatie over dyslexie die je kan gebruiken voor je spreekbeurt.

1. Wat betekent het woord dyslexie?

Dyslexie (je zegt: dis-lek-sie) is een lastige naam voor een stoornis in de hersenen. Dit zorgt ervoor dat lezen, spellen en schrijven lastiger is dan bij mensen zonder dyslexie. Waarom hebben ze het dan zo'n lastige naam gegeven? Het woord dyslexie komt uit het Grieks. Het stukje dys betekent dat iets niet goed gaat. Het stukje lexis betekent taal of woorden. Dus als je dat samen neemt, krijg je: niet goed met taal of woorden.

2. Hoe is dyslexie ontdekt?

Vroeger werd er gedacht dat kinderen die het lezen zo lastig vonden iets aan hun ogen hadden. Daarom werd het ook wel woordblindheid genoemd. Wil je meer over de oogartsen weten die dyslexie als eerste beschreven? In dit [spreekbeurtenpakket](#) kun je er meer over lezen. Best gek dat dit door oogartsen werd bedacht, want we weten nu dat er helemaal niets mis is met je ogen!

3. De hersenen

Waarom de ene persoon dyslexie krijgt en de andere niet, is niet duidelijk. Onderzoekers zijn het niet eens over de oorzaak van dyslexie. Ze weten wel dat de hersenen iets anders werken dan de hersenen van mensen zonder dyslexie. Hoe zit dat precies? Bij elke letter hoort een klank (hoe het klinkt als je de letter uitspreekt). Als je leest, moet je de letters die je ziet omzetten naar een klank bij het uitspreken van het woord. Als je naar de letters kijkt dan herkennen je hersenen de klanken die daarbij horen. Door die klanken aan elkaar te plakken kunnen we een woord lezen. Bij mensen met dyslexie werkt dit anders, het is lastiger om een klank bij een letter te herkennen. Hierdoor duurt het wat langer voor dat dit lukt en kost het lezen of schrijven meer tijd. Soms lukt het ook niet om de juiste klank aan de letter te koppelen. Veel kinderen vinden het bijvoorbeeld lastig om de b en d goed uit elkaar te houden.

Op [deze site](#) wordt een mooi voorbeeld gegeven van hoe het leren van klanken bij letters soms wat moeizamer gaat. Het werkt in je hoofd eigenlijk als een weg die je zoekt van de ene naar de andere kant van een weiland. Als je voor het eerst de klanken leert, ligt er nog helemaal geen pad en kost het je heel veel moeite om naar de overkant te komen. Hoe meer je oefent, hoe sneller het lukt om door het weiland te komen. Soms is het nog geen recht pad naar de overkant, maar eentje met bochten. Je maakt dan af en toe nog een foutje. Maar na een tijdje kun je steeds sneller en beter naar de overkant van het weiland komen.

Bij de meeste mensen zonder dyslexie gaat het herkennen van de letters met de goede klanken zo snel, dat we zeggen dat het automatisch gaat. Dat 'automatiseren' is juist bij mensen met dyslexie heel lastig. Misschien herken je ook wel dat het leren van de tafels bijvoorbeeld heel lastig is. Dat werkt op dezelfde manier!

4. Erfelijkheid

De aanleg voor dyslexie is erfelijk. Dat betekent dat je het van je vader of moeder kunt erven. Net als je haarkleur of je vrolijke karakter. Als één van je ouders dyslexie heeft, of ook het lezen en spellen lastig vindt, dan heb je 50 % kans dat jij ook moeite hebt met lezen en spellen. Het is dus best mogelijk dat jij dyslexie hebt, maar je broer of zus niet. Je wordt met dyslexie geboren en kunt hier niets aan doen.

Dat je hersenen anders werken, heeft niets te maken met hoe slim je bent. Mensen met dyslexie zijn net zo slim als mensen zonder dyslexie.

5. Hoe vaak komt dyslexie voor?

In Nederland heeft ongeveer 4% van de mensen dyslexie. Dat kun je ook anders zeggen: 1 op de 20 kinderen heeft dyslexie. Dat betekent dat er in bijna elke klas wel een kind met dyslexie zit. Jongens zijn de grootste groep. Dyslexie komt ook bij meisjes voor, maar minder vaak.

Maar wist je dat er in Finland bijna geen mensen zijn met dyslexie? En in Engeland komt dyslexie juist meer voor dan in Nederland. Deze verschillen komen door de verschillen in de taal. Bij sommige talen, zoals het Fins, worden de woorden precies uitgesproken zoals je ze schrijft. Bij een taal zoals Engels schrijf je woorden juist anders op dan dat je ze uitspreekt. In Nederland zitten we daar een beetje tussenin. Een woord als 'pen' schrijf je op zoals je het hoort. Maar het woord 'hond' niet, want dat klinkt als 'hont'.

6. Hoe merk je dat je misschien dyslexie hebt?

In groep 3 leren kinderen lezen en schrijven. Als je kunt onthouden welke klank bij welke letter hoort en welke letter bij welke klank, dan kun je steeds makkelijker lezen en schrijven. Dit heet ook wel automatiseren. Het lezen en schrijven gaat automatisch steeds gemakkelijker. Mensen met dyslexie hebben moeite met het onthouden van letters en klanken en dus ook met het automatiseren.

Soms komt het in groep 3 al naar voren dat je moeite hebt met lezen, maar het kan ook pas later duidelijk worden.

Zoals je al hebt kunnen lezen bij het stukje over de hersenen, duurt het bij kinderen met dyslexie langer om woorden te herkennen. Vaak lezen ze woorden langzamer, letter voor letter. Of ze lezen juist best snel, maar raden de woorden die ze niet snel herkennen. Daardoor lezen ze dan net iets anders dan wat er staat. Kinderen met dyslexie vinden het vaak lastig om woorden goed te spellen. Ze schrijven woorden vaak op zoals ze het horen (bijvoorbeeld 'hant' in plaats van 'hand', of 'lopen' in plaats van 'lopen'). Voor sommige kinderen met dyslexie is het ook heel lastig om goed te onthouden hoe je bepaalde klanken moet opschrijven, bijvoorbeeld de b en d, of hoe je ui en eu moet schrijven.

Vaak vinden kinderen het lezen én het spellen lastig, maar soms ook maar één van de twee.

7. Hoe weet je of je dyslexie hebt?

Zelf merk je misschien dat het lezen wat moeilijker of langzamer gaat dan bij andere kinderen in de klas. Vaak merken je ouders of de juf of meester ook wel iets. Er kan dan een onderzoek gedaan worden. Dit gebeurt bij een orthopedagoog of psycholoog. Hij of zij kijkt naar hoe het lezen en spellen bij jou gaat, maar ook naar andere dingen. Bijvoorbeeld of je geheugen goed werkt en of je snel plaatjes kunt benoemen die je ziet. Uit dat onderzoek komt dan of je dyslexie hebt of niet. Als dat zo is krijg je ook een dyslexieverklaring. Daar staat op dat je dyslexie hebt en dat je bijvoorbeeld extra tijd mag krijgen bij toetsen. Dit soort informatie is handig voor de school om te weten, zodat ze daar rekening mee kunnen houden. Deze verklaring blijft je hele leven geldig, ook als je naar een andere school gaat.

10. Hulpmiddelen

Zoals je net al kon lezen bij het stukje over de dyslexieverklaring, staat op dat papier een lijstje met hulpmiddelen of maatregelen die je kunt gebruiken. Met maatregelen bedoelen we bijvoorbeeld dat je meer tijd krijgt bij het maken van een toets. Bij hulpmiddelen kun je denken aan het werken op de computer of een computerprogramma die teksten kan voorlezen. Deze hulpmiddelen zijn er voor bedoeld dat kinderen met dyslexie minder hulp hoeven vragen aan de leerkracht en dus zelfstandiger kunnen werken. Voor iedereen met dyslexie is er wel een hulpmiddel dat goed bij hem past en helpt om het lezen en schrijven net wat makkelijker te maken.

8. Wat kun je aan dyslexie doen?

Dyslexie gaat nooit helemaal over. Je kunt wel leren om er minder last van te hebben. Daarnaast kan het veel oefenen helpen om steeds iets beter te worden in het lezen en spellen. In [dit chatgesprek](#) van Daan, Romy, hun ouders en hun juffen of in [deze uitleg](#) kun je daar meer over lezen! Zij vertellen ook waarom je beter geen speciale brillen of pilletjes kan kopen, maar vooral moet blijven oefenen. Ook al is dat best lastig, als je iets heel moeilijk vindt.

9. Behandeling

Wanneer uit het onderzoek komt dat je dyslexie hebt, krijg je meestal behandelingen. Tijdens die behandelingen oefen je samen met een behandelaar extra met alle letters en klanken, het lezen en spellen. Ook bespreek je met je behandelaar hoe je om kunt gaan met je dyslexie en wat voor jou goede hulpmiddelen kunnen zijn.

11. Gevoelens

Het kan best zijn dat je er soms van baalt dat je dyslexie hebt. Of dat je er soms verdrietig van wordt. Dat is helemaal niet gek. Veel kinderen met dyslexie hebben dit soort gevoelens. Als je tijdens je spreekbeurt meer voorbeelden wilt geven van wat verschillende kinderen ervan vinden om dyslexie te hebben, kun je eens in [dit boek](#) kijken. Ook vind je er nog meer informatie en leuke quiz-vragen die je kunt stellen aan de klas. Zo kunnen je klasgenoten beter begrijpen wat het is om dyslexie te hebben.

12. Tips voor je spreekbeurt

Er zijn op het internet veel tips te vinden over hoe je een goede en leuke spreekbeurt kunt geven. Hieronder vind je alvast wat tips en websites waarop je veel informatie kunt vinden over het geven van een goede spreekbeurt.

- Wanneer je klaar bent met je spreekbeurt kun je het spel 'waar/niet waar' spelen met de klas. Zeg bijvoorbeeld: meer jongens dan meisjes hebben dyslexie. Of mensen met dyslexie hebben problemen met hun ogen. Je klasgenoten moeten dan bedenken of dit waar of niet waar is. Ze gaan bijvoorbeeld staan als ze denken dat het waar is en blijven zitten als het niet waar is. En er zijn nog [veel meer](#) van dit soort stellingen te bedenken!
- Laat aan de klas zien welke bekende mensen allemaal dyslexie hebben, zoals Justin Bieber (zanger), Jamie Oliver (topkok), Walt Disney (bedenker van Disney), Enzo Knol (vlogger), Henry van Loon (acteur) en Freek Vonk (bioloog en tv-presentator). Er zijn nog [veel meer](#) beroemde mensen met dyslexie! Op [deze site](#) is ook nog een lange lijst te vinden.
- Doe een dictee met de klas. Niet zomaar een dictee, maar een met hele lastige woorden! Hiermee kun je uitleggen dat spelling voor jou altijd zo veel moeite kost. Er bestaat een woordenlijst met hele lastige woorden waar je er een paar uit kunt kiezen. De woordenlijst kun je op [deze site](#) vinden bij punt 6.

**Succes
met je
spreekbeurt!**

13. Bronnen

Deze sites en boeken zijn gebruikt om dit stuk te schrijven. Je kunt er zelf ook meer informatie in opzoeken.

- [Braams](#): informatie voor kinderen over dyslexie en dyscalculie
- [Balans babbels](#): informatie over dyslexie en dyscalculie
- [Woordhelder](#): spreekbeurtenpakket
- [De dyslexie survivalgids](#) geschreven door Annemie de Bondt, 2014
- [Marant](#): spreekbeurt over dyslexie
- [Happy dyslectisch toolbox](#)
- [RID](#): wat is dyslexie

Deze informatie komt van www.dyslexiecentraal.nl, de website met alles over leesproblemen en dyslexie in onderwijs en zorg. Op de pagina voor [leerlingen](#) vind je informatie speciaal voor kinderen en tieners.